

Ken Schuurmans, Evy Janssens en chief instructor Jerod Bybee. Goede zonnebrillen zijn in Arizona geen overbodige luxe.

Arizona à la Sabena!

"Dit is niet het echte leven, dit is het leven zoals het eigenlijk bedóeld is", zo omschrijft Ken Schuurmans zijn verblijf bij CAE Sabena in Mesa, Arizona. "Dat dacht ik gisteren nog aan het zwembad. Terwijl ik 's morgens nog een forced landing boven de woestijn had gedaan. Tot vijftig voet gaan we hier. Behoorlijk spectaculair."

*O moeder, wat is het heet...
maar wèl geweldig hier!*

Hoewel de directie onder de stevige leiding van Lee Jordan natuurlijk geen ontevreden leerlingen op ons afgestuurd zal hebben, maken Ken Schuurmans en Evy Janssens bepaald een enthousiaste indruk.

"Je moet er best flink voor knokken", relateert Evy overigens. "De directie en de instructeurs zitten er redelijk bovenop. Maar dat is ook goed, want het is soms wel èrg leuk om hier te wonen en te leven, dus je moet niet in de verleiding komen aan het zwembad te blijven zitten."

Beiden zijn al een maand of vijf bezig. Ken: "We zijn beiden na een uur of vijftien solo gegaan en hebben in totaal elk een uur of honderdvijftig. We zijn nu klaar voor de *twin rating*. Die doen we ook hier, op de DA42. We doen hier trouwens zowel het VFR als IFR en straks ook nog een deel IFR op Antwerpen."

Hitte

Allesoverheersend thema van het bezoek: de hitte. Het is 114 graden Fahrenheit, 44 graden Celsius. Het platform waar de meer dan veertig toestellen van de CAE-Sabena-vliegschool staan trilt van de hitte, zodat het wel tachtig vliegtuigen lijken. Een forse vloot en er is dan ook een *dedicated dispatcher* aanwezig. De leerling maakt in overleg met de *instructor* een vliegplan, maar pas als alle drie betrokkenen akkoord gaan kan een vlucht gemaakt worden.

Manager Lee Jordan schuift aan. Hij licht de situatie op Mesa toe. "We hebben hier echt een realistische omgeving, enorme open *stretches* waar we onze basistraining kunnen doen, de bochten en de *stalls* en ga zo maar door. Maar ook een *giga* voormalige Air Force Base - Williams - waar we onze ILS-landingen kunnen trainen. En natuurlijk de nabijheid van een groot gecontroleerd burgerveld Phoenix. Daar blijven we lekker ver vandaan, maar de ATC is wel aanspreekbaar, dus die kunnen we oefenen. Ze zullen best eens genoeg krijgen van al die trainingstoestelletjes hier in de buurt, maar de verhoudingen zijn op zich prima."

De toestellen? "Onze Diamond *singles* zijn perfecte trainingsplatforms. *Side stick*, heeft de toekomst. Lekker ruim zitten en een volwassen vlieggedrag voor zo'n relatief licht toestel. Natuurlijk, we hebben onze *reliability*-problemen gehad met de Thielert-motoren, maar die zijn nu verleden tijd. En de ventilatie is op het platform af en toe niet optimaal, haha! De hitte kan je soms parten spelen, daarom houden we bijvoorbeeld de elektrische pomp aan bij het taxiën. In de lucht is het geen probleem, daar heb je voldoende koeling, maar op de grond wil het wel eens te gek worden. En op de hitte die we hier momenteel hebben is natuurlijk geen enkel toestel berekend!"

Alleen een grote foto in de hal herinnert nog aan het roemruchte verleden van Sabena.

Anders dan in Europa?

Is er verder nou veel 'anders' dan in Europa? Lee Jordan: "Com, nav en *airspaces* zijn echt flink anders hoor. Je moet wel omschakelen, maar dat komt de training alleen maar ten goede. En als je het hebt over de basics: *stall* is een avontuur hier, want de lucht is soms erg onrustig. Dan moet je tussen de *thermals* maar herkennen of je een *stall* te pakken hebt. Bij de *forced landing* gaan we door tot vijftig voet boven de woestijn, dat is best pittig en in Europa ook ongebruikelijk."

Druk? "Er zitten hier nog zes andere vliegscholen, bijna net zo groot als deze. Je moet je zaakjes echt op de grond goed voorbereid hebben, want in de lucht nog eens wat aanpassen, daar heb je absoluut geen tijd voor. Uitkijken is de boodschap."

ATC, lastig? "De Europeanen, met name

de Hollanders en de Belgen hebben echt voordeel met hun ATC. Hun basis-Engels is goed. Maar de Chinezen, die hier ook in grote aantallen rondlopen, hebben het er soms erg moeilijk mee."

Density altitude

Men vindt het blijkbaar gezellig worden, want ook *chief instructor* FAA Jerod Bybee komt erbij zitten. Ook die puft van de warmte. "Er zijn nu dagen dat de temp zo hoog oploopt dat de *density altitude* van bepaalde velden richting de 10.000 voet gaat, die zijn dan onbereikbaar. Soms moeten we dan ook op de *payload* beperken, dus de extra leerling laten vervallen of de *fuel* halveren. Kan lastig zijn. Maar het is ook voor de leerlingen weer èrg, erg leerzaam."

Toch stond er gisteren ook nog behoorlijk-

Ken Schuurmans en Evy Janssens tekenden in vijf maanden 150 vliegreuren op.

ke wind? Komt vaker voor? "De windsnelheden zijn niet het probleem hier, maar wel de gusts, die weer het gevolg zijn van de hitte. Daar kun je flinke klappen van krijgen, maar ook dat is weer erg nuttig om eens te ervaren."

Maar al met al geen echte meteo-beperkingen? "Echte lage stratus en heftige TS'en - vooral in de monsoon tijd - houden ons wel een paar dagen per jaar aan de grond, maar we halen toch meestal gemakkelijk de 330 vliegbare dagen. Elke dag in de late middag bouwen er in deze tijd enorme CB's op en soms barsten die uit, en die moeten we natuurlijk ernstig vermijden in de lucht, en op de grond even de operatie stilleggen. Zoals nu, hartje zomer, moeten we 's middags het vliegen wel eens afblazen, maar in de winter halen we gemakkelijk de twaalf uur per dag, van zes tot zes. VFR, bedoel ik, IFR is natuurlijk vrijwel onbeperkt."

Confidence

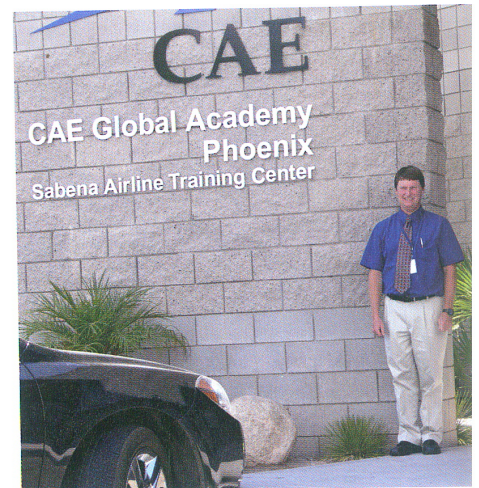
En de motivatie? Lee Jordan: "Het enige waar we nogal eens tegenaan lopen is *over confidence*. Daar moeten we echt goed op letten. De leerlingen die hier komen zijn zorgvuldig geselecteerd, goed gemotiveerd en intelligent. Dus die gaan op een gegeven moment denken: 'Ik weet het allemaal wel, ik ben een piloot'. Of ze denken: 'Het is Disneyland hier, ver weg van pa en ma, in de zon, aan het zwembad en dan de hele dag lekker in die lekkere *hightech* apparaten rondsnorren!' Dan is het voor ons zaak om even op de rem te trappen, begrijp je? Dat is de verkeerde kant van het spectrum, daar moeten we echt voor waken. *Being a pilot is not for everybody*, het is een

lastige job, waarbij je strak moet kunnen werken volgens de regels en toch goed moet blijven nadenken bij alles wat je doet. Die vaardigheid leren we de jonge mannen en vrouwen hier. Ik vind dat een prachtige job, zou niet anders willen."

Het omgekeerde? "Komt ook voor, heimwee, heb je wel, natuurlijk. We hebben iemand wel eens een week naar huis gestuurd, was beter voor hem. Daarna ging het weer goed. Maar omdat we professioneel werken hebben de leerlingen weinig tijd voor wisselwasjes. *Safety* en competentie, op die twee

De CAE-Sabena-vliegschool heeft in Arizona meer dan veertig moderne toestellen voor opleidingsdoeleinden beschikbaar.

Manager Lee Jordan.

peilers is onze opleiding gebaseerd. Ik zeg altijd: bij 'Joe Bobs Flying School' kun jeheus wel je diploma scoren en je uurtjes halen. Maar wij kijken er toch anders tegenaan, we willen hier echt *airline pilots trainen*."

Klink allemaal erg stevig, toch... Evy: "Valt erg mee hoor. Dit weekend gaan we naar de Grand Canyon en Las Vegas. We hebben met een clubje studenten een auto gekocht van een groep die net vertrokken is. Lekker toeren. Maar daarna weer stevig aan de slag, want we blijven met beide voeten op de grond, maar alleen figuurlijk natuurlijk!" ✈

**SABENA FLIGHT ACADEMY HOUDT ZATERDAG
23 OKTOBER VAN 10:00 TOT 16:00 UUR EEN
OPEN DAG OP BRUSSELS AIRPORT (GEBOUW 201).**